

Κείμενο

Ο ρόλος του σχολείου στην πρόληψη των εξαρτήσεων

Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από συνέντευξη που παραχώρησε στις 6.2.2018 η κ. Μάτσα Κ., ψυχίατρος, στην κ. Λ. Φρυδά, εκπαιδευτικό. Πηγή: <https://selidodeiktis.edu.gr>.

Οι λόγοι που μπορούν **να ωθήσουν** ένα παιδί στην εφηβεία στις εξαρτήσεις είναι πολλοί. Είναι η περιέργεια, η αναζήτηση νέων εμπειριών, οι συναναστροφές, η μόδα. Είναι η αίσθηση της δύναμης που δίνει προσωρινά η ουσία εξάρτησης, η αναζήτηση ενός αισθήματος ευφορίας που θα βγάλει το παιδί από τη θλίψη του, η αναζήτηση ενός χώρου στον οποίο να αισθάνεται ότι μπορεί να ανήκει, ενός χώρου που να είναι σε σύγκρουση με το κοινωνικό κατεστημένο. Γιατί η **αμφισβήτηση** του κοινωνικού κατεστημένου – και του κατεστημένου της οικογένειας επίσης – είναι ένας παράγοντας που θα κάνει ένα παιδί να στραφεί στις εξαρτήσεις.

Πολλά παιδιά δοκιμάζουν. Το παιδί που θα εξαρτηθεί είναι αυτό που δε θα μείνει στην απλή δοκιμή, θα επανέλθει, θα ξαναπάρει και θα αισθανθεί ότι βρίσκει τη «λύση» των προβλημάτων του. Έχει, δηλαδή, τους λόγους του για τους οποίους καταφεύγει στις διάφορες μορφές εξαρτήσεων. Κι αυτοί οι λόγοι πρέπει να αναζητηθούν σε πολλά επίπεδα. Και στο επίπεδο το κοινωνικό, το ψυχολογικό, το οικογενειακό, το πολιτιστικό, το ιδεολογικό, παντού. Σε όλα τα επίπεδα πρέπει κανείς **να αναζητήσει** τους λόγους, γιατί το φαινόμενο έχει μεν μια κοινωνική διάσταση, αλλά είναι πολυδιάστατο, πολυπαραγοντικό, δεν **εξαντλείται** σε κάποιους γενικούς αφορισμούς¹.

Πρέπει να έχουμε υπόψη μας πως κάθε άνθρωπος, ιδιαίτερα σ' αυτήν την ηλικία της εφηβείας, είναι μια ιδιαίτερη, μια ξεχωριστή περίπτωση και αυτή τη μοναδικότητα του καθενός θα πρέπει να την αναζητήσουμε και στον ψυχισμό του, τον τρόπο, δηλαδή, που αυτός λειτουργεί, αλλά

¹αφορισμός: σύντομη κρίση ή άποψη που διατυπώνει κάποιος με επιμονή χωρίς, όμως, τις απαραίτητες αποδείξεις.

και στα ελλείμματα αυτού του ψυχισμού. Γιατί οι εξαρτήσεις έρχονται να καλύψουν ελλείμματα: έλλειμμα τρυφερότητας, αγάπης, σχέσεων, επικοινωνίας, εμπιστοσύνης.

Εκείνο που χρειάζεται – και σε αυτό συμβάλλει η σχέση του εκπαιδευτικού με το παιδί – είναι το να μπορέσει το παιδί να σκεφτεί, να κατανοήσει άλλα μέσα αντιμετώπισης της πραγματικότητας, σε ένα πλαίσιο που θα του παρέχει ασφάλεια και εμπιστοσύνη. Η σχέση αυτή, αν είναι μια σχέση σεβασμού και εμπιστοσύνης, του επιτρέπει πρώτα απ' όλα να εκφραστεί. Τα παιδιά αισθάνονται ότι πνίγονται, κανείς δεν τα ακούει. [...] Η σχέση ενός παιδιού με έναν εκπαιδευτικό που του ανοίγει δρόμους στη γνώση, στη δημιουργία, το κάνει να αισθάνεται ότι η ζωή του έχει νόημα.

Αυτό που χρειάζεται είναι οι καθηγητές να αναπτύξουν τέτοιες σχέσεις με τους μαθητές – σχέσεις σεβασμού, εμπιστοσύνης, εκτίμησης, κατανόησης – που να κάνουν τους εφήβους να αισθανθούν ότι είναι δημιουργικά άτομα. Να φέρουν στην επιφάνεια δυνατότητες που είναι **αναξιοποίητες**. Γιατί ένας έφηβος χρειάζεται αναγνώριση. Και δεν την παίρνει. Η σχέση τους, λοιπόν, με έναν καθηγητή που τους ανοίγει δρόμους στη γνώση, στη δημιουργία– η τέχνη παίζει κι αυτή εδώ έναν πολύ μεγάλο ρόλο – τους ανοίγει ορίζοντες, τους κάνει να αισθάνονται ότι αξίζει η ζωή τους, ότι έχει νόημα. Εκείνο, όμως, στο οποίο εγώ επιμένω πάντα είναι να μπορεί να εμπνεύσει ο καθηγητής στο παιδί όρεξη για τη ζωή, όρεξη να δημιουργήσει έναν άλλο τρόπο ζωής. Να τον ονειρευτεί, να τον οραματιστεί, να αρχίσει να δημιουργεί πάνω σ' αυτόν. Ο εκπαιδευτικός πρέπει, λοιπόν, να είναι δάσκαλος, με την έννοια του ανθρώπου που ανοίγει ένα δρόμο στη ζωή του εφήβου.

ΘΕΜΑ 2β

Να ωθήσουν, αμφισβήτηση, να αναζητήσει, εξαντλείται, αναξιοποίητες: Να αντικαταστήσεις καθεμιά από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου με μια νοηματικά ισοδύναμη στο γλωσσικό περιβάλλον της πρότασης στην οποία βρίσκονται.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3

Με αφορμή το κείμενο που διάβασες, αποφασίζεις να συντάξεις ένα άρθρο 250-300 λέξεων στην εφημερίδα του σχολείου σου, για να εκφράσεις τη συμφωνία ή τη διαφωνία σου για το σημαντικό ρόλο του σχολείου και των εκπαιδευτικών στην πρόληψη των εξαρτήσεων που απειλούν σήμερα πολλούς εφήβους.

Μονάδες 40